

VZÁJOMNÉ UZNÁVANIE NÁZVOV POTRAVÍN V EURÓPSKEJ ÚNII

Mgr. Samuel Rybníkár, PhD.*

Abstrakt: Problematike označovania potravín nie je v domácej právnej doktríne venovaná veľká pozornosť. Rovnako sa nestretáme v domácej a v zahraničnej právnej spisbe ani so spracovaním problematiky vzájomného uznávania názvov potravín v Európskej únii. Autor ponúka v príspevku právny rozbor názvu potraviny ako povinného údajja podľa článku 9 ods. 1 nariadenia nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 a inštitútu vzájomného uznávania názvov potravín v Európskej únii. Predovšetkým prostredníctvom metód syntézy a analýzy spracúva právnu úpravu v tejto oblasti, a to aj s akcentom na rozhodovacia činnosť Súdneho dvora Európskej únie. Cieľom príspevku je poskytnúť čitateľovi ucelený súhrn právnej úpravy a potravinárskej praxe vzájomného uznávania názvov potravín v Európskej únii a ponúknuť tiež riešenia problematických a sporných otázok ohľadom cezhraničného označovania potravín ich názvom.

Kľúčové slová: potravinové právo, označovanie potravín, názov potraviny, povinné informácie o potravinách, voľný pohyb tovaru, vnútorný trh Európskej únie

Na dosiahnutie vysokej úrovne ochrany zdravia spotrebiteľov a na zaručenie ich práva na informácie by sa malo zabezpečiť, aby spotrebiteľia boli primerane informovaní o potravinách, ktoré konzumujú.¹ Toto je základná premisa, ktorou odôvodňuje normotvorca Európskej únie existenciu horizontálneho právneho rámca pre označovanie potravín v Európskej únii. Tento právny rámec je tvorený

---

* Mgr. Samuel Rybníkár, PhD. je odborným asistentom na Ústave duševného vlastníctva, technológií a produktového práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. E-mail: samuel.rybnikar@truni.sk. ORCID: 0000-0002-8511-6509.

¹ Pozri bod 3 recitálu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (ďalej len ako „nariadenie FIC“).

troma základnými právnymi aktmi a ďalšími súvisiacimi právnymi predpismi.² Prvým základným právnym aktom právneho rámca pre označovanie potravín v Európskej únii je nariadenie (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.³ V nariadení GFL je zakotvená jedna zo základných zásad potravinového práva, ktorou je zásada ochrany záujmov spotrebiteľa. Táto zásada je predpokladom a zároveň dôvodom existencie pravidiel pre označovanie potravín v Európskej únii. Podľa zásady ochrany záujmov spotrebiteľa sa potravinové právo musí zamerať na ochranu záujmov spotrebiteľa a poskytnúť spotrebiteľovi podklady na informované rozhodnutia v súvislosti s potravinami, ktoré konzumujú.⁴ K naplneniu tohto cieľa smeruje normotvorca Európskej únie právnou reguláciou obsiahnutou v ďalších dvoch základných právnych aktoch právneho rámca pre označovanie potravín v Európskej únii. Jedným z nich je smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), ktorá sa zaoberá niektorými aspektmi poskytovania informácií spotrebiteľom, predovšetkým na zamedzenie klamlivého konania a opomenutí poskytnutia informácií o potravinách. Všeobecné zásady o nekalých obchodných praktikách ďalej dopĺňajú konkrétne pravidlá týkajúce sa poskytovania informácií o potravinách spotrebiteľom, ktoré sú obsiahnuté v treťom základnom nariadení horizontálneho právneho rámca pre označovanie potravín, ktorým je nariadenie FIC. Našu pozornosť ďalej sústredíme práve na právnú reguláciu obsiahnutú v nariadení FIC, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady, požiadavky a zodpovednosti, ktoré sa vzťahujú na informácie o potravinách, a najmä označovanie potravín. Ustanovujú sa ním tiež prostriedky, ktoré zaručujú právo spotrebiteľov na informácie, a postupy poskytovania informácií o potravinách so zreteľom na potrebu zabezpečiť dostatočne pružné reagovanie na budúci vývoj a nové požiadavky na informácie.⁵

² Medzi súvisiace právne predpisy právneho rámca pre označovanie potravín môžeme zaradiť napríklad nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách.

³ Ďalej len ako „nariadenie GFL“.

⁴ Článok 8 ods. 1 nariadenia GFL.

⁵ Pozri článok 1 ods. 2 nariadenia FIC.

Normotvorca Európskej únie rozlišuje v nariadení FIC povinné informácie o potravinách a nepovinné informácie o potravinách. Povinné informácie o potravinách sú definované ako údaje, ktorých poskytovanie konečnému spotrebiteľovi sa vyžaduje v predpisoch Európskej únie.⁶ Povinné informácie o potravinách obsiahnuté v predpisoch Európskej únie ďalej možno rozdeliť na informácie, ktorých povinnosť poskytovania konečnému spotrebiteľovi vyplýva z nariadenia FIC a povinné informácie o potravinách, ktoré určujú osobitné predpisy Európskej únie (iné ako nariadenie FIC). Napríklad v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007⁷ sa stanovuje povinnosť uviesť krajinu pôvodu pri všetkých výrobkoch sektora ovocia a zeleniny, ktoré sa spotrebiteľom predávajú čerstvé.⁸ Definíciu nepovinných (dobrovoľných) informácií o potravinách možno odvodiť z článku 36 ods. 2 nariadenia FIC. Nepovinné informácie o potravinách sú informácie, ktoré sa poskytujú na dobrovoľnom základe, to znamená, že právne predpisy Európskej únie (ani vnútroštátne právo) nestanovuje povinnosť ich poskytovať konečnému spotrebiteľovi, prevádzkovatelia potravinárskych podnikov ich uvádzajú na potravinách na základe ich dobrovoľného rozhodnutia. Ďalej sa však zameriame len na povinné informácie o potravinách podľa nariadenia FIC, a to z dôvodu, že názov potraviny je povinnou informáciou podľa nariadenia FIC.

Povinné informácie o potravinách, ktoré sú stanovené v nariadení FIC možno rozdeliť na povinné údaje a dodatočné povinné údaje pre osobitné druhy a kategórie potravín. Zoznam povinných údajov je uvedený v článku 9 ods. 1 nariadenia FIC. Povinné údaje podľa článku 9 ods. 1 nariadenia FIC je povinnosť uvádzať s potravinou, okrem explicitne stanovených výnimiek. Popri povinných údajoch o potravinách podľa článku 9 ods. 1 nariadenia FIC sú v nariadení FIC stanovené aj dodatočné povinné údaje pre osobitné druhy alebo kategórie potravín. Dodatočné povinné údaje pre osobitné druhy a kategórie potravín sú uvedené v prílohe III nariadenia FIC. Napríklad, ak ide o potraviny, ktorých trvanlivosť bola predĺžená pomocou baliacich plynov, na balení tejto potraviny alebo pripojenej etikete musí byť uvedená nasledovná informácia: „*Balené v ochrannej atmosfére.*“⁹ Európska komisia je splnomocne-

⁶ Článok 2 ods. 2 písm. c) nariadenia FIC.

⁷ Ďalej len ako „nariadenie CMO“).

⁸ Článok 76 ods. 1 nariadenia CMO.

⁹ Uvádza sa napríklad pri balenom výsekovom mäse, mäsových výrobkoch alebo syroch.

ná meniť a dopĺňať prílohu III nariadenia FIC prostredníctvom delegovaných aktov s cieľom zabezpečiť informovanie spotrebiteľov v súvislosti s osobitnými druhmi alebo kategóriami potravín.¹⁰ Európska komisia prijala na základe tohto splnomocnenia doteraz len jedno delegované nariadenie, a to v súvislosti s označovaním potravín s pridanými fytosterolmi a fytostanolmi a ich esterami.¹¹

S uložením povinnosti uvádzať ďalšie informácie o potravinách sa možno stretnúť aj vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov Európskej únie. Vnútroštátne právne predpisy členských štátov môžu stanovovať povinnosť poskytovať konečnému spotrebiteľovi ďalšie povinné údaje o potravinách. Ďalšie povinné údaje o potravinách, ktorých uvádzanie konečnému spotrebiteľovi vyžadujú vnútroštátne právne predpisy jednotlivých členských štátov však nie sú povinnými informáciami o potravinách, tak ako sú definované v nariadení FIC.¹² Nemusia preto spĺňať ani požiadavky, ktoré sú kladené na povinné informácie o potravinách v nariadení FIC. Požiadavky na dostupnosť údajov, ich umiestnenie a prezentáciu sú obsiahnuté v danom vnútroštátnom právnom poriadku. Z pohľadu nariadenia FIC sú ďalšie povinné údaje o potravinách obsiahnuté vo vnútroštátnych právnych predpisoch tzv. vnútroštátne opatrenia.¹³ Na to, aby členských štát mohol prijať na národnej úrovni vnútroštátne opatrenia o ďalších povinných údajoch musia spĺňať všeobecné a osobitné podmienky. Našu pozornosť ďalej sústredíme na názov potraviny, ktorý je povinným údajom podľa článku 9 ods. 1 nariadenia FIC.¹⁴

1 Názov potraviny ako povinný údaj podľa nariadenia FIC

Názov potraviny predstavuje povinný údaj, ktorým musí byť podľa článku 9 ods. 1 písm. a) nariadenia FIC označená každá potravina. Potravina musí mať svoj názov, ktorý musí byť presný, jasný a spotrebiteľom ľahko zrozumiteľný.

¹⁰ Článok 10 ods. 2 nariadenia FIC.

¹¹ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 78/2014 z 22. novembra 2013, ktorým sa menia prílohy II a III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, pokiaľ ide o určité obilniny, ktoré spôsobujú alergie na potraviny s pridanými fytosterolmi, esterami fytosterolu, fytostanolmi alebo esterami fytostanolu alebo ich neznášateľnosť.

¹² Článok 2 ods. 2 písm. c) nariadenia FIC a contrario.

¹³ Článok 38 a nasl. nariadenia FIC.

¹⁴ Pozri článok 9 ods. 1 písm. a) nariadenia FIC.

teľný.¹⁵ Základná právna úprava názvu potraviny je obsiahnutá v článku 17 nariadenia FIC. Príloha VI nariadenia FIC obsahuje ďalej vybrané osobitné ustanovenia o názve potraviny a o povinných údajoch, ktoré názov potraviny musia sprevádzať. Povinné sprievodné údaje názvu potraviny sú obsiahnuté v časti A prílohy VI nariadenia FIC. V závislosti od druhu povinných sprievodných údajov názvu potraviny sú určené pravidlá ich prezentácie vo vzťahu k názvu potraviny.¹⁶

Potravinu nemožno označiť akýmkoľvek názvom potraviny, ktorý si vymyslí prevádzkovateľ potravinárskeho podniku. Právna úprava stanovuje postupy pre určovanie názvu potraviny, ako aj niektoré konkrétne názvy potravín (názvy potravín podľa právnych predpisov). Názov potraviny predstavuje údaj, ktorý napomáha spotrebiteľovi rýchlo identifikovať potravinu ako aj jej charakteristické vlastnosti. Zároveň slúži tiež na odlišenie potraviny od iných druhov a kategórií potravín. Právna úprava však nevyklučuje, aby popri označení potraviny jej názvom podľa článku 17 ods. 1 nariadenia FIC bola potravina označená aj názvom chráneným ako duševné vlastníctvo, obchodnou značkou alebo vymysleným názvom.¹⁷ Názov potraviny si spotrebiteľia často zamieňajú s obchodným názvom výrobku či ochrannou známku.¹⁸ Tieto označenia však nemôžu nahradiť názov potraviny, ktorý musí byť ako povinný údaj o potravine podľa článku 9 ods. 1 písm. a) nariadenia FIC popri týchto označeniach na potravine vždy uvedený.¹⁹ Názov potraviny musí byť uvedený v jednom zornom poli spolu s netto množstvom potraviny a s údajom o skutočnom obsahu alkoholu v objemových percentách, ak ide o nápoje obsahujúce viac ako 1,2 objemového percenta alkoholu.²⁰ Rovnakým zorným polom sú všetky plochy balenia potraviny, ktoré sú čitateľné z jediného (jedného) uhla pohľadu.²¹

Nariadenie FIC rozlišuje tri druhy názvov potravín, ako povinného údajja

¹⁵ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 4. októbra 2024, Protéines France, C-438/2023, EU:C:2024:826, bod 62.

¹⁶ RYBNÍKÁR, S., POGÁDL, M. Povinné sprievodné údaje názvu potraviny s akcentom na právny poriadok Slovenskej republiky. In RYBNÍKÁR, S., POGÁDL, M. (eds.) Potravínové právo 2024. Konferenčný zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie Potravínové právo 2024. 1. vydanie. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2024, s. 63.

¹⁷ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 15. júla 2004, Douwe Egberts, C-230/02, EU:C:2004:445, bod 29.

¹⁸ VENHARTOVÁ, J. Potravínové informačné právo. In: VENHARTOVÁ, J., RYBNÍKÁR, S., GÁBRIŠ, T. a kol. Potravínové právo. 1. vydanie. Bratislava: C.H. Beck, 2022, s. 55.

¹⁹ Článok 17 ods. 4 nariadenia FIC.

²⁰ Článok 13 ods. 5 nariadenia FIC.

²¹ Článok 2 ods. 1 písm. k) nariadenia FIC.

o potravine, ktorý ju musí vždy sprevádzať. Názov potraviny podľa právnych predpisov – tzv. zákonný názov potraviny, zaužívaný názov potraviny a opisný názov potraviny.²² Ich použitie pri označení potraviny je nasledovné. Ak existuje názov potraviny podľa právnych predpisov musí sa na potravine uviesť tento názov. Názov potraviny podľa právnych predpisov je názov ustanovený v príslušných právnych predpisoch Európskej únie alebo ak takéto predpisy Európskej únie neexistujú, je to názov ustanovený v zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach platných v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniam spoločného stravovania.²³ Ako príklad názvov podľa právnych predpisov ustanovených v právnych predpisoch Európskej únie možno podľa záverov súdnej praxe²⁴ uviesť názvy potravín „mäso“, „mechanicky separované mäso“, „mäsové prípravky“, „rybárske výrobky“ a „mäsové výrobky“.²⁵ Názvy potravín v právnych predpisoch Európskej únie sú však uvedené napríklad aj v nariadení CMO, ktoré vymedzuje obsah názvu potraviny „mlieko“ alebo „gulatozrnná ryža“. Ak takéto právne predpisy v práve Európskej únie neexistujú, názov potraviny podľa právnych predpisov je názov ustanovený v právnych predpisoch platných v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniam spoločného stravovania. Napríklad, ak sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi v Slovenskej republike, možno použiť pre určenie zákonného názvu potraviny právnu úpravu Slovenskej republiky, ak príslušná právna úprava na úrovni Európskej únie neexistuje.²⁶ Právnu úpravu iného členského štátu pre určenie zákonného názvu potraviny vo všeobecnosti použiť nemožno. Názvy potravín ustanovené v právnych predpisoch tvoria len veľmi malú časť názvov potravín, ktoré sa používajú v potravinárskej praxi.²⁷ To či vnútroštátne orgány členského štátu prijali vo svojom vnútroštátnom práve zákonný názov potraviny, ak zákonný názov potraviny nie je ustanovený v práve Európskej únie, je potrebné posudzovať vždy objektívne, podľa znenia

²² Článok 17 ods. 1 nariadenia FIC.

²³ Článok 2 ods. 1 písm. n) nariadenia FIC.

²⁴ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 4. októbra 2024, Protéines France, C-438/2023, EU:C:2024:826, bod 63.

²⁵ Pozri článok 2 ods. 1 písm. f) nariadenia FIC.

²⁶ Príkladom názvu potraviny podľa právnych predpisov, ktorý je ustanovený v právnych predpisoch Slovenskej republiky je párok. Názov potraviny párok je zakotvený vo vyhláske Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 83/2016 Z. z. o mäsových výrobkoch v znení neskorších predpisov.

²⁷ OHM RØRDAM, M. EU Law on Food Naming. The prohibition against misleading names in an internal market context. Copenhagen: Copenhagen Business School, 2013, s 51.

vnútroštátnej právnej úpravy, nie cieľa, ktorý sledoval prijatím právnej úpravy vnútroštátny normotvorca.²⁸

Ak názov potraviny podľa právnych predpisov neexistuje v právnej úprave Európskej únie, ani vo vnútroštátnej právnej úprave štátu, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi, použije sa na označenie potravinu zaužívaný názov potraviny. Zaužívaný názov potraviny je názov potraviny, ktorý používajú ako názov potraviny spotrebiteľia v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva, bez toho, aby ho bolo potrebné vysvetľovať.²⁹ Konkrétny zaužívaný názov potraviny je potrebné posudzovať vo vzťahu k jeho vnímaniu spotrebiteľmi v danom členskom štáte. Ako príklad zaužívaného názvu potraviny možno uviesť názov potraviny rybie prsty alebo parížsky šalát na Slovensku. Indikatívny zoznam zaužívaných názvov potravín na Slovensku neexistuje.³⁰ V potravinárskej praxi existujú spory o tom, ktoré názvy potravín možno považovať za zaužívané, a ktoré naopak nie. Opisný názov potraviny sa použije, ak neexistuje ani zaužívaný názov potraviny alebo sa zaužívaný názov potraviny nepoužíva. Opisný názov je názov obsahujúci opis potraviny, a ak je to potrebné aj z hľadiska jej použitia, ktorý je spotrebiteľom dostatočne zrozumiteľný na určenie skutočnej povahy potraviny a jej odlišenie od ostatných výrobkov, s ktorými by ju bolo možné zameniť.³¹ Opisný názov potraviny je kreovaný výrobcom za dodržania pravidiel potravinového informačného práva.³² Spravidla sa odvodzuje od použitej technológie alebo suroviny. Opisný názov potraviny bude spravidla tvorený z viacerých slov.

2 Keď nie je eidam ako eidam...

Na úvod nasledujúceho výkladu zopakujme, že podľa nariadenia FIC názov potraviny podľa právnych predpisov je názov ustanovený v príslušných práv-

²⁸ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 4. októbra 2024, *Protéines France*, C-438/2023, EU:C:2024:826, bod 68.

²⁹ Článok 2 ods. 2 písm. o) nariadenia FIC.

³⁰ Potravinárska prax pravidelne vyslovuje požiadavku voči Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, aby takýto zoznam vytvorilo a zverejnilo.

³¹ Článok 2 ods. 2 písm. p) nariadenia FIC.

³² POGÁDL, M. Označovane rastlinných alternatív mäsa a mäsových výrobkov v kontexte rozsudku Súdneho dvora vo veci *Protéines France*. In: ADAMOVÁ, Z. (ed.) *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 6. Označovanie produktov*. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2024, 71 a nasl.

nych predpisoch Európskej únie. Ak takéto predpisy Európskej únie neexistujú, je to názov ustanovený v zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach platných v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniam spoločného stravovania.³³

Pozrime sa teraz bližšie na nasledovný skutkový stav. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku v Slovenskej republike sa rozhodne vyrábať mäsovú konzervu, ktorú chce označiť názvom potraviny luncheon meat. Názov potraviny luncheon meat nie je obsiahnutý v práve Európskej únie, a preto sa prevádzkovateľ potravinárskeho podniku riadi vnútroštátnou právnou úpravou Slovenskej republiky, konkrétne vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 83/2016 Z. z. o mäsových výrobkoch v znení neskorších predpisov. Táto vyhláška stanovuje povinnosť, aby najmenšie množstvo bravčového mäsa v luncheon meat bolo 55% hmotnosti výrobku a luncheon meat neobsahoval žiadne množstvo mechanicky separovaného mäsa.³⁴ Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku v Slovenskej republike preto vyrobí potravinu, ktorá je mäsovou konzervou, ktorá obsahuje 64% hmotnosti výrobku bravčového mäsa a žiadne mechanicky separované mäso a označí ju názvom potraviny podľa právnych predpisov luncheon meat. Túto potravinu umiestni na trhu v Slovenskej republike. Pre veľký úspech výrobku sa po čase rozhodne, že túto potravinu umiestni aj na trh v Českej republike. Keďže podľa nariadenia FIC názov potraviny podľa právnych predpisov je názov ustanovený v príslušných právnych predpisoch Európskej únie, a ak takéto predpisy Európskej únie neexistujú, je to názov ustanovený v zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach platných v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi, vyhladá právnou úpravu Českej republiky, v ktorej je stanovený názov potraviny luncheon meat. Touto právnou úpravou je v Českej republike vyhláška č. 69/2016 Sb. o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich v znení neskorších predpisov. Podľa tejto vyhlášky sa však vyžaduje pre mäsovú konzervu s názvom potraviny luncheon meat minimálny obsah mäsa 70% hmotnosti výrobku, čo však výrobok prevádzkovateľa potravinárskeho podniku nespĺňa. Podľa definície názvu potraviny podľa právnych predpisov by preto prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nemohol tento výrobok umiestňovať na trhu v Českej republike pod názvom luncheon meat. Ako sa však v tejto situácii postaví k jednému zo

³³ Článok 2 ods. 1 písm. n) nariadenia FIC.

³⁴ Príloha č. 4 Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 83/2016 Z. z. o mäsových výrobkoch v znení neskorších predpisov.

základných pravidiel fungovania vnútorného trhu Európskej únie, ktorým je voľný pohyb tovaru?³⁵

Súdny dvor Európskej únie v roku 1988 riešil obdobný problém v súvislosti s inou potravinou, a to prírodným syrom,³⁶ ktorý bol označený názvom potraviny Edam (Eidam).³⁷³⁸ Súdnemu dvoru Európskej únie v roku 1986 položil Cour d'appel de Colmar (Francúzsko) prejudiciálnu otázku v rámci trestného konania vedeného proti Gerardovi Deserbaisovi, riaditeľovi potravinárskeho podniku na výrobu mliečnych výrobkov za to, že dovážal do Francúzska a predával vo Francúzsku pod názvom potraviny „Edam“, syr zo Spolkovej republiky Nemecko s obsahom tuku 34,3%. Podľa francúzskych právnych predpisov však bolo používanie názvu potraviny „Edam“ obmedzené na druh syra s minimálnym obsahom tuku 40%.³⁹ Gerard Deserbais v spore tvrdil, že nemecký Edam bol vyrábaný a predávaný v Spolkovej republike Nemecko v súlade s nemeckým právom, a preto francúzske orgány nemohli brániť jeho dovozu do Francúzska za predpokladu, že spotrebiteľovi boli poskytnuté dostatočné informácie o potravine. Ako sa postavil Súdny dvor Európskej únie k vyriešeniu tohto problému?

Podľa Súdneho dvora Európskej únie vnútroštátny súd (Cour d'appel de Colmar) vychádzal správne z predpokladu, že predmetný prírodný syr s obsahom tuku 34,3% bol v Spolkovej republike Nemecko tradične vyrábaný pod názvom „Edam“ v súlade s právnymi predpismi, ktoré sa naň vzťahujú, a že spotrebiteľa na túto skutočnosť dostatočne upozorňovalo označenie tohto syra (označenie pôvodu potraviny a informácia o množstve tuku vyjadrenom v %). Podľa Súdneho dvora Európskej únie členský štát, do ktorého sa takýto výrobok dováža, nemôže brániť dovozu a uvádzaniu takýchto syrov na trh, ak sú zabezpečené primerané informácie pre spotrebiteľa. Ak by tak urobil, takáto právna úprava alebo prijaté opatrenia by boli v rozpore s článkom 30 Zmlu-

³⁵ Článok 28 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

³⁶ K pojmu prírodný syr pozri ustanovenie § 2 písm. p) vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 343/2016 Z. z. o niektorých výrobkoch z mlieka v znení neskorších predpisov.

³⁷ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 22. septembra 1988, Ministère public/Deserbais, C-286/86, EU:C:1988:434.

³⁸ V rozsudku Súdneho dvora EÚ z 22. septembra 1988, Ministère public/Deserbais, C-286/86, EU:C:1988:434 sa uvádza ako názov potraviny „Edam“. Z celkového kontextu rozhodnutia však vyplýva, že ide o prírodný syr, ktorý je spotrebiteľom na trhu v Slovenskej republike známy pod názvom potraviny „Eidam“.

³⁹ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 22. septembra 1988, Ministère public/Deserbais, C-286/86, EU:C:1988:434, bod 2.

vy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva.⁴⁰ Súdny dvor Európskej únie však pripustil, že môže vzniknúť otázka, či sa rovnaké pravidlo musí uplatniť, ak sa výrobok prezentovaný pod určitým názvom natoľko líši, pokiaľ ide o jeho zloženie alebo výrobu, od výrobkov všeobecne známych pod týmto názvom v Európskej únii, že ho nemožno považovať za výrobok patriaci do rovnakej kategórie. Takáto situácia však za okolností opísaných vnútroštátnym súdom v tejto veci nenastala.⁴¹ V odpovedi na položenú otázku preto Súdny dvor Európskej únie uviedol, že článok 30 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát uplatňoval vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá podmieňuje právo používať názov určitého druhu syra dodržaním minimálneho obsahu tuku, na výrobky toho istého druhu dovezené z iného členského štátu, ak boli tieto výrobky v tomto členskom štáte zákonne vyrobené a uvedené na trh pod týmto názvom a spotrebiteľia boli riadne informovaní.⁴² Práve uvedený záver rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie sa stal základom pre zakotvenie zásady vzájomného uznávania názvov potravín v Európskej únii do potravinového informačného práva v smernici Rady 79/112/EHS z 18. decembra 1978 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín.⁴³ Táto právna úprava bola v nezmenenej podobe prevzatá do smernice 2000/13/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín a následne aj do nariadenia FIC.⁴⁴

3 Vzájomné uznávanie názvov potravín podľa nariadenia FIC

Právna úprava vzájomného uznávania názvov potravín medzi členskými štátmi Európskej únie je v súčasnosti obsiahnutá v článku 17 ods. 2 a ods. 3 nariadenia FIC. Základné pravidlo tejto zásady spočíva v tom, že v členskom štá-

⁴⁰ V súčasnosti článok 34 Zmluvy o fungovaní Európskej únie s totožným znením.

⁴¹ Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 22. septembra 1988, Ministère public/Deserbais, C-286/86, EU:C:1988:434, bod 13.

⁴² Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 22. septembra 1988, Ministère public/Deserbais, C-286/86, EU:C:1988:434, bod 19.

⁴³ K doplneniu právnej úpravy došlo smernicou Európskeho parlamentu a rady 97/4/ES z 27. januára 1997, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 79/112/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín.

⁴⁴ Článok 17 ods. 2 a ods. 3 nariadenia FIC.

te, v ktorom sa potravina uvádza na trh, sa povoľuje používať názov potraviny, pod ktorým sa výrobok vyrába a uvádza na trh v súlade s právnymi predpismi v členskom štáte výroby.⁴⁵ Uvedené pravidlo môžeme ilustrovať na skutkovom stave, ktorý sme načrtli v predchádzajúcej kapitole nasledovne.

Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku v Slovenskej republike vyrába potravinu, ktorá je mäsovou konzervou. Táto mäsová konzerva obsahuje 64% hmotnosti výrobku bravčového mäsa a žiadne mechanicky separované mäso. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku ju označuje názvom potraviny podľa právnych predpisov luncheon meat. Spĺňa tak požiadavky vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 83/2016 Z. z. o mäsových výrobkoch v znení neskorších predpisov, ktorá stanovuje povinnosť, aby najmenej množstvo bravčového mäsa v luncheon meat bolo 55% hmotnosti výrobku a luncheon meat neobsahoval žiadne množstvo mechanicky separovaného mäsa.⁴⁶ Ak sa rozhodne prevádzkovateľ potravinárskeho podniku dovážať túto potravinu pod názvom luncheon meat do Českej republiky a umiestňovať ju na trh v Českej republike, môže tak urobiť v súlade so zásadou vzájomného uznávania názvov potravín v Európskej únii, ktorá je zakotvená v článku 17 ods. 2 nariadenia FIC, a to aj napriek tomu, že v Českej republike sa uplatňuje na potravinu s názvom luncheon meat vyhláška č. 69/2016 Sb. o požadavciach na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultúry a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich v znení neskorších predpisov. Podľa tejto vyhlášky sa vyžaduje pre mäsovú konzervu s názvom luncheon meat minimálny obsah mäsa 70% hmotnosti výrobku, čo mäsová konzerva, ktorá bola vyrobená prevádzkovateľom potravinárskeho podniku na Slovensku nespĺňa. Na trhu v Českej republike sa tak môžu objaviť dva odlišné produkty⁴⁷ pod totožným názvom potraviny. Zároveň možno vysloviť predpoklad, že spotrebiteľ v Českej republike môže očakávať, že potravina s názvom luncheon meat bude obsahovať minimálne 70% hmotnosti výrobku. Tento stav je preto najmä z pohľadu ochrany spotrebiteľa nežiaduci.

Základné pravidlo zásady vzájomného uznávania názvov potravín normotvorca Európskej únie preto modifikuje nasledovne. V prípade, ak by uplatnenie ostatných ustanovení nariadenia FIC, najmä ustanovení článku 9 nariadenia FIC, neumožňovalo spotrebiteľom v členskom štáte, kde sa výrobok uvádza na trh, rozpoznať skutočný charakter potraviny a odlíšiť ju od potravín,

⁴⁵ Článok 17 ods. 2 nariadenia FIC.

⁴⁶ Príloha č. 4 Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 83/2016 Z. z. o mäsových výrobkoch v znení neskorších predpisov.

⁴⁷ Odlišnosť posudzujeme z pohľadu minimálneho množstva mäsa v potravine.

s ktorými by si ju bolo možné zameniť, názov potraviny sa doplní o ďalšie opisné informácie, ktoré sa uvádzajú v blízkosti názvu potraviny.⁴⁸ Ak teda nastane vyššie opísaná situácia, keď sa na trhu objavia pod rovnakým názvom odlišné potraviny, je potrebné najskôr posúdiť, či je spotrebiteľ na základe uvedenia povinných a dobrovoľných informácií o potravinách na tejto potravine schopný rozpoznať skutočný charakter potraviny a odlíšiť ju od potravín, s ktorými by si ju bolo možné zameniť. V nami opísanom prípade, ak bude luncheon meat vyrobený na Slovensku obsahovať na balení potraviny informáciu o množstve mäsa v konzerve podľa článku 9 ods. 1 nariadenia FIC, spotrebiteľ bude schopný pri luncheon meate, ktorý bol vyrobený v Slovenskej republike rozpoznať skutočný charakter tejto potraviny a odlíšiť ju od potravín, s ktorými by si ju bolo možné zameniť (luncheon meat, ktorý by bol vyrobený v Českej republike). Len v prípade, že by povinné a dobrovoľné informácie uvedené na potravine neumožňovali rozpoznať skutočný charakter potraviny a odlíšiť ju od potravín, s ktorými by si ju bolo možné zameniť, názov potraviny sa musí doplniť o ďalšie opisné informácie, ktoré sa uvádzajú v blízkosti názvu potraviny. Nejedná sa však o povinné sprievodné údaje názvu potraviny, ktoré sú obsiahnuté v časti A prílohy VI nariadenia FIC.

Napokon, vo vzťahu k zásade vzájomného uznávania názvov potravín normotvorca Európskej únie stanovuje, že vo výnimočných prípadoch sa názov potraviny v členskom štáte, kde sa vyrába, nepoužíva v členskom štáte, kde sa uvádza na trh, ak je potravina, ktorú označuje v členskom štáte, kde sa vyrába, taká odlišná, čo sa týka zloženia alebo výroby, od potraviny známej pod týmto názvom v členskom štáte, kde sa uvádza na trh, že uvedenie povinných a dobrovoľných informácií o potravine alebo doplnenie ďalších opisných informácií v blízkosti názvu potraviny nie sú postačujúce v členskom štáte, kde sa uvádza na trh, na poskytnutie správnej informácie spotrebiteľovi. Neuznanie názvu potraviny, pod ktorým sa v súlade s právnymi predpismi členského štátu potravina vyrába, však Súdny dvor Európskej únie ešte nikdy vo svojej rozhodovacej praxi neakceptoval, a vždy sa priklonil k voľnému pohybu tovaru ako jednému zo základných pravidiel fungovania vnútorného trhu Európskej únie.⁴⁹

⁴⁸ Článok 17 ods. 2 nariadenia FIC.

⁴⁹ Článok 28 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Summary

MUTUAL RECOGNITION OF FOOD NAMES IN THE EUROPEAN UNION

The author focuses in the paper on the legal analysis of the name of the food as a mandatory particular under Article 9(1) of Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on the provision of food information to consumers and amending Regulation (EC) No. 1924/2006 and (EC) No 1925/2006 and repealing Commission Directive 87/250/EEC, Council Directive 90/496/EEC, Commission Directive 1999/10/EC, Directive 2000/13/EC of the European Parliament and of the Council, Commission Directives 2002/67/EC and 2008/5/EC and Commission Regulation (EC) No 608/2004 and the Institute for the mutual recognition of food names in the European Union. In particular, through the methods of synthesis and analysis, it examines the legislation in this area, also with an emphasis on the case-law of the Court of Justice of the European Union. The paper begins by describing the horizontal legal framework for food labelling in the European Union. In the first chapter, the author analyses the name of the food as a mandatory indication under Article 9(1) of Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council. In the second chapter, the author discusses practical examples from food and judicial practice of mutual recognition of food names. The third chapter summarises and generalises the institution of mutual recognition of food names in the European Union. The aim of the paper is to provide the reader with a comprehensive summary of the legal regulation and food practice of mutual recognition of food names in the European Union and also to offer solutions to the problematic and contentious issues concerning the cross-border labelling of foods by their names.